

2. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования. Учебное пособие.-2-у изд., испр.- К.: МАУП, 2004. – 216 с.
3. Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi, Gəncə Dövlət Universiteti, Publik Hüquqi Şəxs İqtisadiyyat Kafedrası, "Tədqiqat işinin aparılması", Fənn Proqramı, Ali məktəblərin magistr təhsil səviyyəsi üçün, Gəncə – 2025
4. Internet resursları

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən öncə hər hansı bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərinə tədrisinə zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Bəzi tədqiqatçılar mövcud tədqiqatları dəstəkləyən və tapıntılarının etibarlılığını artıran məlumatları müəyyən etmək üçün analitik tədqiqatlar aparırlar. Digər elm adamları isə bir mövzuya yeni bir baxış bucağı yaratmaq üçün analitik tədqiqatlar aparırlar. Bu cür analitik çalışmalara çox müxtəlif tədqiqat yanaşmalarına ədəbiyyat icmalları, əhali sorğuları, klinik sınaqlar və digər meta-analiz növləri də daxildir.

Tədqiqat analitikası ixtisası-fənninin təsviri, (və ya məlumat analitikası/biznes analitikası) tələbələri mürəkkəb məlumatları toplamaq, təhlil etmək və şərh etmək, praktiki anlayışlar əldə etmək, qərar qəbul etmə prosesinə rəhbərlik etmək və sənaye sahələrində problemləri həll etmək üçün təlimləndirməyə yönəlmişdir. Məlumatlar strateji sübutlara çevirmək üçün riyaziyyat, statistika, kompüter elmləri ilə yanaşı. Humanitar, filologiya, dil və ədəbiyyat sahə biliklərini də birləşdirir. Bu, müəyyən bir mövzunu öyrənməyin sistemli və elmi bir yoludur. Beləliklə, bu fənnin təsviri istənilən bir layihə haqqında məlumat və digər müvafiq məlumatlar toplayır; məlumatları topladıqdan və qiymətləndirdikdən sonra mənbələr bir konsepsiyanı təsdiqləmək və ya bir fərziyyəni sübut etmək üçün istifadə olunur. tədqiqatın içerisinə insan tənqidi düşüncə bacarıqlarından (bir ifadəni və ya fərziyyəni müəyyənləşdirməyi və onun dəqiq və ya yalan olduğunu müəyyən etməyi əhatə edən düşüncə təsviri və metodu) istifadə edərək bir mövzu haqqında daha əhəmiyyətli nəticələr çıxarmaq üçün kiçik faktları uğurla araşdırma bilər.

Tədqiqat Analitiki/Məlumat Analitiki ixtisasının məqsədi gizli nümunələri aşkar etmək, fərziyyələri sınaqdan keçirmək və onları əməli anlayışlara çevirmək üçün böyük həcmdə məlumat toplamaq, emal etmək və şərh etməkdir. Bu, müəssisələrə və alimlərə prosesləri optimallaşdırmağa, trendləri proqnozlaşdırmağa və məlumatlı strateji qərarlar qəbul etməyə imkan verir. Tədqiqat analitikasının əsas məqsəd və vəzifələri bunlardır:

Fundamental Təhlil və Məlumat Toplanması: Postupi Online (Postupi Online) İngilis dilində "Onlayn müraciət et" və ya "Onlayn qəbul ol" deməkdir. Bu, ali təhsil və ya peşə təhsili üçün müraciət etmək üçün universitetlər, kolleclər və akademik proqramlar tapmaq üçün istifadə olunan Rusiya təhsil platforması olan postupi.online-ə aiddir. Postupi (Поступи): "Qəbul olmaq" və ya "qeydiyyatdan keçmək" ifadəsinin əmr forması) üçün hesabatlar və tövsiyələr hazırlamaq məqsədilə maliyyə göstəricilərini, bazar trendlərini və ya elmi məlumatları araşdırmaq:

Proqnozlaşdırma: Postupi Online üçün gələcək hadisələri, tələbatı və ya performansını proqnozlaşdırmaq üçün riyazi və statistik modellərdən istifadə etmək, riskləri minimuma endirməyə kömək etmək:

Qərar Dəstəyi: Postupi Online üçün kritik idarəetmə qərarları qəbul etmək üçün dəlil bazası təmin etmək

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20 %-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir: 50 bal semestr dövründə (o cümlədən 20 bal seminar dərslərində fəaliyyətə, 30 bal isə kollokviumun nəticələrinə görə verilir), 50 bal isə imtahanda (hər bir билет 5 sualdan ibarət olmaqla 10 balla qiymətləndirilir) toplayır. Tələbə kollokviumda iştirak etmədikdə jurnalda 0 (sıfır) bal qeyd olunur. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17 baldan az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Tələbənin yekun qiyməti imtahana qədər və imtahanda toplanmış ballar cəmlənməklə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirmemiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərtilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülür.

X. Təqvim planı: 30 saat. 15 saat müəhazirə, 15 saat seminar.

№	Keçiriləcək müəhazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müəhazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
	I Kollokvium mövzuları				
1.	<p>Mövzu 1: Tədqiqat analitikası işlərinin mahiyyəti və xarakteri</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tədqiqatın analitikası nədir? 2. Tədqiqatın Əsas Prinsiplərin məqsədi və funksiyaları. 3. Analitik metodların tədqiqatlarda rolu. 4. Tədqiqatın növləri və əsas mərhələləri. 5. Tədqiqatın metodologiyası. <p>Mənbə: (1,2,5,6).</p>	2		2	
2.	<p>Mövzu: 2: Verilənlərin Toplanması və Hazırlanması</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verilənlərin Toplanması və Hazırlanması. 2. Verilənlərin növləri və mənbələri. 3. Kəmiyyət və keyfiyyət verilənləri. 4. Açıq məlumatlar, mütəxəssislərdən alınan məlumatlar, anketlər və s. 5. Verilənlərin təmizlənməsi və hazırlığı. 6. Məlumatların düzgünlüyünün (dəqiqliyinin) yoxlanması <p>Mənbə: (1,2,5,6).</p>	2		2	
3.	<p>Mövzu: 3. Statistik analiz və əsas göstəricilər.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Statistik analiz və əsas göstəricilər. 2. Deskriptiv statistikalar. 3. Orta, median, moda, dispersiya, standart səhv. 4. Korelasiya və regresiya analizi. (Humanitar və tətbiqi elmlərdə) 5. İki dəyişən arasındakı əlaqənin təhlili. <p>Mənbə: (1,2,3,4).</p>	2		2	
4.	<p>Mövzu: 4. Dil və ədəbiyyat tədqiqatın analitikasında təhlil və elmi tədqiqat metodları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dil və ədəbiyyat tədqiqatın analitikasında təhlil və elmi tədqiqat metodları 2. Kvalitativ tədqiqat metodları. Müsahibələr, fokus qrupları, tətbiqi, üstünlüyü, məqsədi. 3. Tematik təhlil və kodlaşdırma. 4. Məzmun analizi və metodları və nəticələri 5. Məzmunun sintezi və nəticələrin təqdimatı. Əsas mövzuların 	2		2	

	müəyyən edilməsi. Mənbə (1,2,3.). II Kollokvium mövzuları			
5.	Mövzu: 5. Tədqiqatın Nəticələrinin Təqdimatı və Təsiri. Analitik hesabatın yazılması. Giriş, metodologiya, tapıntılar, nəticələr və təkliflər. Plan: 1. Tədqiqatın Nəticələrinin Təqdimatı və Təsiri. Analitik hesabatın yazılması. 2. Giriş, metodologiya, tapıntılar, nəticələr və təkliflər. 3. Vizual təqdimat vasitələri və nəticələrin izahı. 4. Nəzəriyyə əsasında tədqiqat üsullarının müəyyənləşdirilməsi 5. Təqdimatın effektivliyi və auditoriya ilə əlaqə. Mənbə: (1,2,3,4.)	2		2
6.	Mövzu: 6. Tədqiqatın Analitikası: Praktiki Nümunələr və Müzakirə. Praktiki iş. Plan: 1. Praktiki Nümunələr və Müzakirə. Praktiki iş. 2. Tədqiqatın analitikası üzərində tətbiqlər. Hər bir tələbənin kiçik bir tədqiqat layihəsi üzərində çalışması. 3. Qrup müzakirələri və müxtəlif yanaşmaların müqayisəsi. Mənbə: (1,2,3,4,5,).	2		2
7.	Mövzu 7. Coğrafiya Tədqiqatlarının Analitikası Proqramı Plan: 1. Coğrafi düşüncə: Coğrafi tarix, coğrafi inkişafı. 2. Landşaft təhlili: Landşaft- xəritələşdirmə. 3. Kənd təsərrüfatı coğrafiyası: Torpaqdan istifadə nəzəriyyəsi. 4. Ətraf mühit və insana faktorı: 5. İqlim dəyişikliyi, su qıtlığı Mənbə: (1,2,3,4,5).	2		2
8.	Mövzu: 8. Tədqiqatçı üçün məsuliyyətli və açıq elmə dair tələblər. Müəllif hüquqları və etika Plan: 1. Tədqiqat planlaşdırma mərhələsində müəlliflik prinsipləri 2. Tədqiqat etikası və tədqiqatın məsuliyyətlə aparılması: 3. Təhsil icmasında tədqiqat icazələrinin və tədqiqat dürüstlüyü etik icmalı. Mənbə: (1,2,3).	1		1
	Cəmi:	15		15

XI. Fənn üzrə tələblər:

Elmi işlərin tərtibi vərdişləri bu metodikaya yiyələnmiş hər bir şəxsin praktiki fəaliyyəti zamanı qarşısına çıxan istənilən suala yanaşma metodu da başqa olur. Onlar digərlərindən fərqli olaraq qoyulmuş problemlərin həllində elmi metodlara əsaslanan analitik yanaşmaya üstünlük

verirlər. Ali təhsilli işçilər əldə etdikləri elmi biliyin sadəcə tətbiqinə çalışmayıb, həmçinin şəxsi analizi əsasında onun tətbiqindən irəli gələn yenilikləri araşdırır. Bu baxımdan ali təhsil müddətində magistrlərin elmi işlərin hazırlanma metodikalarına yiyələnməsinin hərtərəfli üstünlükləri vardır. Dissertasiya və digər yekun elmi işlərin hazırlanmasında əsas məqsəd tələbənin, eləcə də tədqiqatçının qoyulmuş problemi verilmiş vaxt çərçivəsində elmi metodların köməyi ilə həll etmək qabiliyyətini üzə çıxarmaqdan ibarətdir.

XII. Fənlərin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları

1. mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar
2. video və audio mühazirələr
3. müstəqil iş/araşdırma
4. debat

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Məlumatların növlərini və tədqiqatın məqsədinə uyğun olaraq məlumatların toplanma üsullarını təyin etməklə elmi-tədqiqat üçün effektiv məlumat toplama strategiyası hazırlayacaq;

FTN 2. Tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq məlumatların ilkin emalı (təmizlənməsi, kodlaşdırılması, strukturlaşdırılması) və təhlilə hazır vəziyyətə gətirilməsi proseslərini yerinə yetirəcək;

FTN 3. Fərqli proqram təminatlarında ("Excel", "EViews", "SPSS", "Python", "R", "Matlab" və s.) məlumatları analiz edərək sadə və mürəkkəb statistik göstəricilər əsasında nəticələr çıxaracaq;

FTN 4. Tədqiqatlarda istifadə olunan əsas təhlil metodlarını (kəmiyyət, keyfiyyət, qarışıq və eksperimental təhlil üsulları) sahəyə uyğun şəkildə tətbiq edərək analitik nəticələr əldə edəcək;

FTN 5. Analitik nəticələri vizual təqdim etmə alətləri (qrafiklər, diaqramlar, cədvəllər və s.) vasitəsilə elmi əsaslarla təqdim edəcək və nəticələri düzgün interpretasiya edəcək;

FTN 6. Tədqiqat nəticələrinə əsaslanaraq məntiqi və sübutlara əsaslanan elmi rəy, tövsiyə və ümumiləşdirmələr hazırlayaraq tədqiqat hesabatları və elmi sənədlər tərtib edə biləcək.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi: _____

XV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Tədqiqat analitikası işlərinin mahiyyəti və xarakteri. Tədqiqatın analitikası nədir?
2. Tədqiqatın Əsas Prinsiplərin məqsədi və funksiyaları.
3. Analitik metodların tədqiqatlarda rolu.
4. Tədqiqatın növləri və əsas mərhələləri.
5. Tədqiqatın metodologiyası.
6. Verilərin Toplanması və Hazırlanması. Verilənlərin növləri və mənbələri.
7. Kəmiyyət və keyfiyyət verilənləri.
8. Açıq məlumatlar, mütəxəssislərdən alınan məlumatlar, anketlər və s.
9. Verilənlərin təmizlənməsi və hazırlığı. Məlumatların düzgünlüyünün (dəqiqliyinin) yoxlanması.
10. Statistik analiz və əsas göstəricilər.

II Kollokvium sualları:

1. Tədqiqatın Nəticələrinin Təqdimatı və Təsiri. Analitik hesabatın yazılması.
2. Giriş, metodologiya, tapıntılar, nəticələr və təkliflər
3. Giriş, metodologiya, tapıntılar, nəticələr və təkliflər.
4. Vizual təqdimat vasitələri və nəticələrin izahı.
5. Nəzəriyyə əsasında tədqiqat üsullarının müəyyənləşdirilməsi
6. Təqdimatın effektivliyi və auditoriya ilə əlaqə
7. Tədqiqatın Analitikası: Praktiki Nümunələr və Müzakirəş Praktiki iş.
8. Tədqiqatın analitikası üzərində tətbiqlər. Hər bir tələbənin kiçik bir tədqiqat layihəsi üzərində çalışması.
9. Qrup müzakirələri və müxtəlif yanaşmaların müqayisəsi.
10. Coğrafiya Tədqiqatlarının Analitikası Proqramı

XVI. İmtahan sualları:

1. Tədqiqat analitikası işlərinin mahiyyəti və xarakteri. Tədqiqatın analitikası nədir?
2. Tədqiqatın Əsas Prinsiplərin məqsədi və funksiyaları.
3. Analitik metodların tədqiqatlarda rolu.
4. Tədqiqatın növləri və əsas mərhələləri.
5. Tədqiqatın metodologiyası.
6. Verilərin Toplanması və Hazırlanması. Verilənlərin növləri və mənbələri.
7. Kəmiyyət və keyfiyyət verilənləri.
8. Açıq məlumatlar, mütəxəssislərdən alınan məlumatlar, anketlər və s.
9. Verilənlərin təmizlənməsi və hazırlığı. Məlumatların düzgünlüyünün (dəqiqliyinin) yoxlanılması.
10. Statistik analiz və əsas göstəricilər.
11. Deskriptiv statistikalar.
12. Orta, median, moda, dispersiya, standart səhv.
13. Korelasiya və regresiya analizi. (Humanitar və tətbiqi elmlərdə)
14. İki dəyişən arasındakı əlaqənin təhlili.
15. Dil və edebiyat tədqiqatlarında analitik təhlil və elmi tədqiqat metodları.
16. Kvalitativ tədqiqat metodları. Müsahibələr, fokus qrupları, tətbiqi, üstünlüyü, məqsədi.
17. Tematik təhlil və kodlaşdırma.
18. Məzmun analizi və metodları və nəticələri
19. Məzmunun sintezi və nəticələrin təqdimatı. Əsas mövzuların müəyyən edilməsi.
20. Tədqiqatın Nəticələrinin Təqdimatı və Təsiri. Analitik hesabatın yazılması.
21. Giriş, metodologiya, tapıntılar, nəticələr və təkliflər
22. Vizual təqdimat vasitələri və nəticələrin izahı.
24. Nəzəriyyə əsasında tədqiqat üsullarının müəyyənləşdirilməsi
24. Təqdimatın effektivliyi və auditoriya ilə əlaqə
25. Tədqiqatın Analitikası: Praktiki Nümunələr və Müzakirəş Praktiki iş.
26. Qrup müzakirələri və müxtəlif yanaşmaların müqayisəsi.
27. Coğrafiya Tədqiqatlarının Analitikası Proqramı
28. Coğrafi düşüncə: Coğrafi tarix, coğrafi inkişafı.
29. Landşaft təhlili: Landşaft- xəritələşdirmə.
30. Kənd təsərrüfatı coğrafiyası: Torpaqdan istifadə nəzəriyyəsi.
31. Ətraf mühit və insana faktoru; iqlim dəyişikliyi, su qıtlığı.

32. Tədqiqatçı üçün məsuliyyətli və açıq cümə dair təlimat: Müəllif hüquqları və etika.
33. Tədqiqat planlaşdırma mərhələsində müəlliflik prinsipləri
34. Tədqiqat etikası və tədqiqatın məsuliyyətlə aparılması:
35. Təhsil icmasında tədqiqat icazələrinin və tədqiqat dürüstlüyünün etik icmalı.
36. Məlumatların toplanmasında və təhlilində seçmə metodunun rolu

Bilet forması

1. Nəzəri sual
2. Nəzəri sual
3. Nəzəri sual
4. Nəzəri sual
5. Nəzəri sual

"Tədqiqat analitikası" fənninin sillabusu **7001001 Pedaqogika** (ixtisaslaşmanın adı: Azərbaycan dili və ədəbiyyatın tədrisi, İbtidai təhsil, Məktəbəhazırlığın təşkili, Məktəbəqədər yaş dövrünün inkişafı və təhsili, Tarixin tədrisi, Təhsil nəzəriyyəsi və tarixi, Təhsildə qiymətləndirmə və monitoring, Coğrafiyanın tədrisi, Təsviri sənətin tədrisi, Muzeysünaslıq) ixtisasları üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Xarici dillər" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. (12 fevral 2026-cı il, protokol №-06).

Fənn müəllimi:

dos. S.Ş. Abbasova

Kafedra müdiri:

b/m H.L. Əkbərov